

Ilmava suoja-aita

Tukevista paaluista ja vaakalaudoista saa säleaitaa muistuttavan aidan, joka on kuitenkin luja ja kaunis. Keveyden vaikutelma syntyy harvinaisella rakenteella, joka ei ole aidoissa yleinen.

Lauta-aita ei ole erikoisen halpa mutta ei kalliskaan. Mallityönä tehdyn aidan laudat ovat ohutta lautaa, koska niiden pitää taipua paalujen välissä olevan tukiriman ympäri vuorotellen eri puolille paaluja. Aita on kuitenkin hyvin luja ja säänkestävä.

Useimmat lauta-aidat ovat rakenteeltaan yksinkertaisia, laudoitus vain toisella puolella naulausjuoksuja, mikä tekee varsinkin korkeista aidoista ilmeeltään raskaita. Säleaidan kaartuvat laudat luovat ilmavan vaikutelman ja pehmentävät aidan muotoa, joten se sulautuu kauniisti ympäristöön. Pienet vinou-

detkaan eivät tällaisessa aidassa pistä silmään, kuten suoriin riveihin kiinnitetyssä lautapinnassa. Ilmavirrat kulkevat aidan läpi, mutta se suojaa kuitenkin tehokkaasti niin tuulilta kuin katseiltakin.

Kestävä aita

Aidan paalut ja mahdollisesti ylimmät ja alimmat laudat on paras tehdä painekyllästettyä puutavarasta. Suositeltavin paalukoko on 100 x 100 mm.

Matalaan aitaan riittävät 75 x 75 mm paalutkin, mutta laudoille niihin tehdään matalammat urat.

ENNEN

Vanha tonttia kiertävä aita oli aikansa palvellut. Se ei liioin pitänyt perheen pikkulapsia poissa autotieltä.

JÄLKEEN

Säleaita on kaunis ja vankka. Se antaa näkösuojaa ja kelpaa raja-aidaksi. Aidan ei tarvitsisi olla niin tiiviskään kuin kuvassa.

Paalut pystytetään tarkasti ja tukevasti

Aitapaalut asennetaan paalunjalkoihin tai niille kaivetaan puolisen metriä syvät kuopat ja täyttömaa tiivistetään 10 cm kerroksina. Sopiva paaluväli on 160–180 cm. Maahan upotus tehdään vain sillä ehdolla, että maaperä on routimatonta tai salaojitettu.

Suomalainen maaperä on harvoin routimatonta ja salaojittaminen vaatii ojan kaivamisen koko aidan matkalle.

Paalunjalat kallistelevat roudan vaikutuksesta vähemmän kuin suoraan maahan upotetut paalut.

Aita voi olla kuvan mallia korkeampi tai matalampi. Tärkeintä on huolehtia siitä, että laudat taipuvat joka kerroksessa vuorotellen sisään- ja ulospäin.

Aitapaaluihin tehdään lautaurat ennen pystyttämistä. Paikasta riippuen paaluun tulee yksi tai kaksi uraa vastakkaisille tai vierekkäisille sivuille. 20 mm syvät ja 20 mm leveät urat saa tehtyä pyörösahalla.

Ura aukaistaan koko pituudeltaan uran levyisellä taltalla. Työ onnistuu helposti, jos uraan sahataan ensin pyörösahalla 3–5 sahausta puulajin kovuudesta, sitkeydestä ja mm. oksaisuudesta riippuen.

Paaluille kaivettavien kuoppien on oltava riittävän syvät ja niin tilavat, että paaluun saa asetettua tarkasti oikeaan linjaan keskele kuoppaa. Paalut asennetaan kuitenkin mieluiten paalunjalkoihin, ei kuoppiin.

VINKKI

Paalujen urittaminen

■ Urien tekeminen paalujen sivuihin on työläs ja aikaa vievä operaatio. Samaan tulokseen päästään helpommin kokoomalla paalut kolmesta paksusta laudasta, joista keskimäinen on kapeampi.

■ Lautauria ei tehdä paalujen maahan upotettavaan osaan. Paalunjalkaan kiinnitettävässä paalussa asia on yhden- tevä, koska paalu päättyy suunnilleen maan pinnan tasolle paalunjalan noin 15 cm korkeaan putkeen.

Paalut tuetaan pystysuoraan vinotukien avulla. Aitalautojen kiinnityksen edetessä tuet poistetaan. Linjalanka auttaa määrittelemään paalujen oikeat paikat.

Aita täytetään laudoilla

Aidan laudoiksi tarvitaan 180 ja 360 cm (katelaudat) pitkiä lautoja. Laudat mitoitetaan vierekkäisten paalujen välin mukaan. Niiden pitää suorina ulottua urien pohjaan saakka. Lautojen väliin jätetään noin 5 mm rako elämisvaraksi. Säleaitavaikutelma saadaan aikaan paaluvälin keskelle työnnettävällä pystysuoralla laudalla, joka pujotetaan vuorotellen päällekkäisten lautojen eri puolilta ja lopuksi kammetaan tarkasti keskelle ja pystysuoraan. Lauta katkaistaan ylimmän laudan yläsyryn tasalta.

Katelauta viimeistelee aidan ja tukee paaluja sivusuunnassa jonkin verran. Paalujen päät sahataan hieman vinoiksi, jotta sadevesi valuu katelautoilta nopeasti pois eikä imeydy puuhun.

1 Laudat pujotetaan paalujen uriin ylhäältä käsin. Alin lauta tuetaan vaakasuoraan ja varmistetaan parilla naulalla. Sitten vain pujotetaan lisää lautoja, kunnes haluttu korkeus on saavutettu.

2 Laudat taivutetaan säleiköksi pujottamalla niiden väliin 19 x 50 mm lista kunkin paaluvälin keskikohdalle. Listaa voi ostaa valmiina tai niitä voi tehdä 19 x 100 mm laudasta halki sahaamalla.

5 Sivujen katkaisulinja merkitään kulma- viivaimen avulla 15–30° kulmaan. Linjan alapää yhtyy ensin piirretyyn vaakasuoran katkaisukohdan merkkipiivaan.

6 Paalut voi katkaista käsisahalla. Työ sujuu jotenkin myös pitkäteräisellä pistosahalla, joka on säädetty haluttuun kulmaan. Nopeasti katkaisu käy terävällä moottorisahalla.

VINKKI

Puutavaran valinnasta

Kuusi on sopivaa puutavaraa aidan tekoon. Paalujen pitää olla painekyllästettyä tavaraa, joka on aina mäntyä. Talvela lumen sisään jäävien alimpien lautojen sekä katelautojen tulisi olla mieluiten myös painekyllästettyä puuta.

Aidan maalaaminen

Malliaitaa ei ole maalattu. Jos puutavarassa on sekaisin vihreää painekyllästettyä ja kyllästämätöntä (kuusta), aita pitää tietenkin maalata. Maaliksi sopii talomaali. Painekyllästettykin puutavara on aina paras maalata, koska maali ehkäisee puun pinnan haurastumista.

7 Katelaudat katkaistaan sopivan mittaisiksi ja kiinnitetään joka paaluun kahdella sinkityllä naulalla tai ruostumattomalla 80–100 mm ruuvilla. Laudan alempi reuna jää hieman eteen ulkopuolelle tippanokaksi.

8 Katelaudan päähän sahataan paalun kokoinen lovi, jos seuraava paalu on pidempi ja aita paaluvälillä korkeampi maan pinnan kaltevuuden takia.

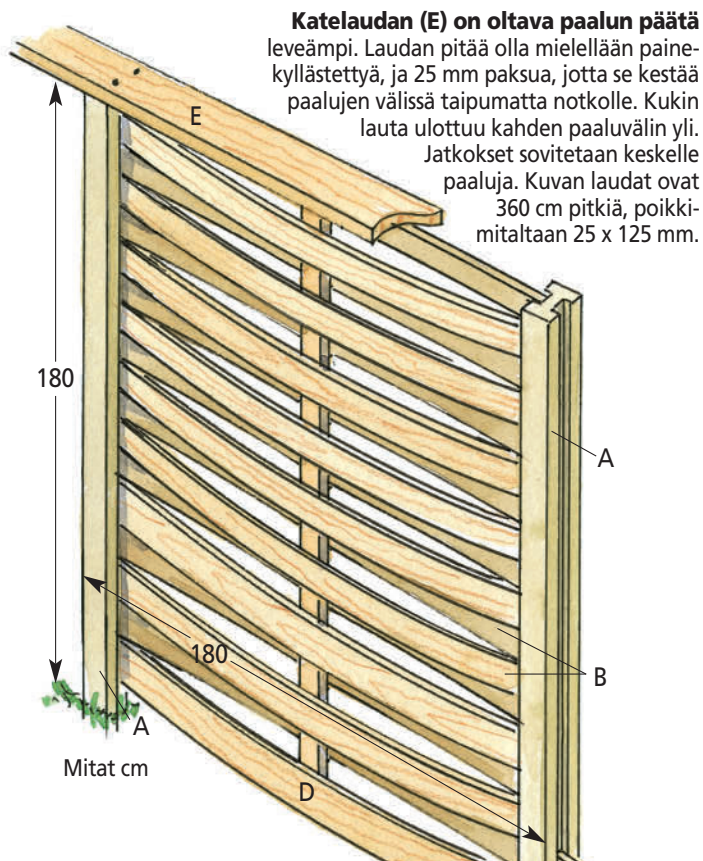
9 Kulmapaaluun päähän kahdelle sivulle sahataan viiste, koska siihen kiinnitetään eri suuntiin kallistuvien katelautojen päät. Kateautojen päät sahataan jiriin ja myös hieman vinoon laudan kaltevuuden takia.

3 Aitalinjan päihin paalujen väliin pingotetaan linjalanka ylimmän laudan yläreunan korkeudelle. Paaluihin vedetään merkkilinjat langan kohdalle.

4 Paalujen katkaisulinjat vedetään suorakulman avulla. Katkaisulinjan korkeuden määrittämisessä täytyy ottaa huomioon se, että paalujen päät katkaistaan hieman vinoon.

Katelaudan (E) on oltava paalun päätä leveämpi. Laudan pitää olla mielellään painekyllästettyä, ja 25 mm paksua, jotta se kestää paalujen välissä taipumatta notkolle. Kukin lauta ulottuu kahden paaluvälin yli. Jatkokset sovitetaan keskelle paaluja. Kuvan laudat ovat 360 cm pitkiä, poikkimitaltaan 25 x 125 mm.

Aidan korkeus muuttuu kaltevassa paikassa, kun laudat pidetään vaakasuorassa. Säleikkö on tiivis näkösuoja, mutta päästää kuitenkin ilman virtaamaan lautojen lomasta. Myrskytuuli ei puhalla tätä suojaseinää nurin.

Tarveaineluettelo

SÄLEAITA, YKSI PAALUVÄLI

100 x 100 mm painekyllästettyä parrua
• 2 aitapaalua (A)

16 x 100 mm kuusilautaa
• 18 aitalautaa (B)

19 x 50 mm kuusilistaa
• keskilistat (D)

25 x 125 mm painekyllästettyä lautaa
• 1 katelautaa (E)

Hinta: 180 x 180 cm kokoinen paaluväli maksaa noin 30 €.

Huomaa tällä ja edellisellä aukeamalla olevien Vinkki-laatikoiden lisäohjeet.

Portin teko ... ►

Kevyt säleportti

Myös portin paino ja ulkonäkö kuuluvat kevyempään luokkaan. Portti on koottu samoista laudoista kuin aitakin. Laudat pujotellaan kahden puolen pystylistaa, joka voidaan tehdä aitalaudasta halkaisemalla. Lautojen päät puristetaan kahden 25 x 50 mm listan väliin. Myös portin päällä on katelauta, kokoon 25 x 80 mm halkaistuna. Portti kiinnitetään kahden paalun väliin kahdella sinkityllä lehtisaranalla ja suljetaan tavallisella porttialvalla.

Perinteisen Z-tuen asentaminen ei onnistu, koska laudat taipuvat keskeltä vuoropuolin pystyriman ympäri. Portti tuetaan vinoon kulmasta kulmaan pin-

1

Portinpylväät voi tukea oikealle etäisyydelle toisistaan painekyllästetyllä laudalla, joka kiinnitetään pylväiden väliin hieman maahan upotettuna. Lauta ei kestä maassa kauan ja mahdollinen routa tarttuu siihen.

2

Porttiin sahataan ensin neljä pystyyn asetettavaa sivulistaa (A), jotka halkaistaan 25 x 100 mm laudasta. Listojen pituus on sama kuin portin korkeus.

5

Portin sivurimat kiinnitetään tukevilla liimapuristimilla vastakkain, jolloin keskilista taivuttaa laudat kaarelle. Osat ruuvataan yhteen tässä vaiheessa.

6

Lautojen ja sivurimojen kiinnittämiseen sopivat sinkityt 60 mm naulat tai ruostumattomat ruuvit. Ruuvit kierretään vuoron perään portin eri sivuilta listan läpi lautaan, sen ylä- ja alareunaan.

7

Portti kiinnitetään portinpylväisiin kahdella lehtisaranalla (D), jotka ovat kyseiseen porttiin riittävän vankat. Salpa kiinnitetään porttiin noin metrin korkeudelle maasta.

8

Muovipäällysteinen tai sinkitty teräs-vaijeri (G) kiristetään yläsaranan luota vastakkaiseen alakulmaan, mikä varmistaa, että portti pysyy suorana.

9

Portin salvan puoleiseen alakulmaan kiinnitetään vanttiruuvi (H) vaijerin päähän kiinnitetyn silmukan ja kiinnitysruuvin väliin. Portin asentoa voi säätää vanttiruuvilla.

VINKKI

Lasten turvallisuus

Ulos aukeava portti, jonka salpa on portin ulkopuolella, pitää pikkulapset kotipihalla. Pikkunaperot eivät yletä avaamaan salpaa portin yli.

Enemmän aiheesta
www.

teeitse.com

Hae • aidat, paalut
Hae • lauta-aita

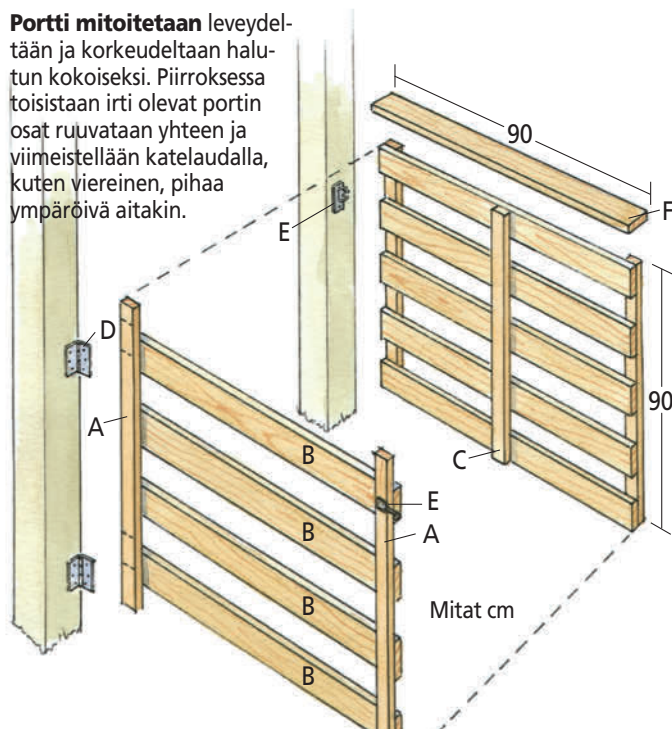

3 Portin leveyden mittaiset laudat (B) sahataan valmiiksi. Puolet niistä ruuvataan toiseen listapariin yhdellä ruuvilla päästään. Lautavälit määritetään laudanpätkällä.

4 Portin toinen puoli tehdään samalla tavalla, mutta laudat sijoitetaan nyt toisen puolen lautojen väliin. Molemmat osat kiinnitetään keskilistan (C) molemmiin puolin.

Portti mitoitetaan leveydeltään ja korkeudeltaan halutun kokoiseksi. Piirroksessa toisistaan irti olevat portin osat ruuvataan yhteen ja viimeistellään katelaudalla, kuten viereinen, pihaa ympäröivä aitakin.

Tarveaineluettelo

PORTTI

25 x 100 mm painekyllästettyä lautta

- laudasta sahataan 4 kpl 25 x 50 mm sivulistoja (A)

16 x 100 mm kuusilautaa

- 9 portin vaakalautaa (B)

16 x 50 mm listaa

- välilista (C), sahataan samasta laudasta kuin portin sivujen pystylistat (A)

25 x 100 mm painekyllästettyä lautta

- katelauta (F)

Lisäksi

- 2 kpl 60 x 100 mm sinkittyjä lehtisaranointa (D)
- portin salpa (E)
- 3 mm vaijeria (G) ja vaijerilukkoja
- vanttiruuvit (H)

Hinta: 90 x 90 cm, noin 30 €.

Säleaita portteineen on valmis. Portin salpa on asennettu sen ulkosivulle, jonne vain aikuinen ylettyy. Korkean portin salpa asennetaan sisäpuolelle metrin korkeudelle, tai tarvittaessa selvästi korkeammalle pikkulasten ulottumattomiin.